

**INFORMACIJA O POTREBNIM DODATNIM FINANSIJSKIM SREDSTVIMA ZA
SPROVOĐENJE PLANA PREVENTIVNIH MJERA ZA NADZOR I KONTROLU BOLESTI
KVRGAVE KOŽE GOVEDA I AFRIČKE KUGE SVINJA I DRUGIH POTENCIJALNO
OPASNIH ZARAZNIH BOLESTI U 2020. GODINI**

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja – Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, u Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja za 2020. godinu, inkorporirali su Plan preventivnih mjera za nadzor i kontrolu bolesti kvrgave kože goveda, afričke kuge svinja, bolesti plavog jezika i drugih potencijalno opasnih zaraznih bolesti u 2020. godini (u daljem tekstu: Plan preventivnih mjera za 2020. godinu), koji je Vlada usvojila na sjednici 26. decembra 2019. godine, za koji je shodno Zaključku Vlade br. 07-8013, neophodno obezbijediti nedostajuća novčana sredstva za njegovo sprovođenje.

Podsjećamo da su 2016. godine, u Crnoj Gori su bile prisutne tri naročito opasne zarazne bolesti: bolest kvrgave kože, bolest plavog jezika i jedan slučaj avijarne influence. Ove bolesti su izazvale velike negativne socio-ekonomske posledice, iskazane kroz direktne troškove – uginule odnosno usmrćene životinje za koje je držaocima isplaćena naknade šteta odnosno obezbijeđena nova grla u slučaju bolesti kvrgave kože, troškove sprovođenja mjera neškodljivog uklanjanja ovih životinja, kao i troškove laboratorijske dijagnostike koji su 2016. godine iznosili gotovo 2 miliona eura. Međutim, indirektni troškovi koji se odnose na: smanjenje stočnog fonda, činjenicu da je za najveći broj domaćinstava prihod od stočarstva jedini izvor prihoda, smanjenu produktivnost životinja, poremećaje u trgovini i prometu životinja i proizvoda od životinja, kao i izgublenu dobit od proizvoda, su takođe bili veliki, i moguće da prevazilaze direktne troškove. Kako u Crnoj Gori ne postoji objekat za neškodljivo uklanjanje leševa životinja, uginule ili usmrćene životinje su zakopavane na samim gazdinstvima ili na lokacijama koje su određivali organi lokalne uprave. Ovo nije nedozvoljena metoda, međutim nije ni preporučljiva, naročito sa aspekta zaštite životine sredine.

Realizacijom Plana preventivnih mjera za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i Programa obavezne zdravstvene zaštite životinja za 2017, 2018 i 2019. godinu, sprovedena je pravovremena i preventivna vakcinacija protiv bolesti kvrgave kože i plavog jezika, kao mjera za suzbijanje, odnosno kontrolu ovih bolesti.

Zahvaljujući mjeri preventivne vakcinacije 2017, 2018. i 2019. godine, u Crnoj Gori nije bilo pojava naročito opasnih zaraznih bolesti kvrgave kože i plavog jezika.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove konstantno prati epizootiološku situaciju u zemlji i regionu i izvještava Vladu o istoj. Takođe, Uprava sprovodi mjere zdravstvene zaštite i prilagođava mjere u skladu sa trenutnom epizootiološkom situacijom u državi, regionu i svijetu. Na bazi toga je Vladi predložen i usvojen Plan preventivnih mjera za suzbijanje bolesti za koje u skladu sa procjenom rizika postoji najveća opasnost od pojave u Crnoj Gori (Sjednica Vlade održana 26. 12. 2019, Zaključak br. 07-8013 od 16. januara 2020.).

Kako su bolest kvrgave kože i bolest plavog jezika usješno stavljene pod kontrolu, upravo sprovođenjem pravovremene vakcinacije prijemčive populacije, kao što je Planom i naznačeno, u ovoj godini prestaje se sa ovim vakcinacijama. Međutim, u svrhu dokazivanja odsustva virusa na teritoriji zemlje i održavanja statusa zemlje slobodne od ovih bolesti kao i ranog otkrivanja moguće cirkulacije virusa i samim tim pojave bolesti, neophodno je sprovoditi mjere praćenja i nadzora ovih bolesti, a u skladu sa preporukama međunarodnih instiucija (OIE, GF-TADs, EK i EFSA).

Takođe, kako je više puta do sada Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove informisala Vladu, postoji rizik od pojave afričke kuge svinje, te je samim tim i neophodno obezbijediti dodatna sredstva za praćenje ove bolesti kod domaćih i divljih svinja kao i za kampanju podizanja svijesti svih uključenih aktera i građana.

Za bolest kvrgave kože goveda i afričku kugu svinja, postoji zajednički pristup kroz GF-TADs mehanizam, kao stalno radno tijelo formirano od strane OIE, FAO i EK za ove dvije bolesti, kao i finansiranje od strane EK za mjere koje se sprovode u zemljama, kako je to već pojašnjeno u Planu preventivnih mjera za 2020. godinu. Na bazi toga, a zbog činjenice da će EK za bolest afričke kuge finansirati sprovedene mjere za ovu bolest kao i za bolest kvrgave kože, neophodno je obezbijediti finansijska sredstva za sprovođenje mjera, koja će biti refundirana na kraju 2020. godine. Ta ista finansijska sredstva mogu biti upotrebljena za sprovođenje mjera 2021. godine, ili za druge namjene.

Napominjemo da je Uprava za bezbjednost hrane, u prethodnoj godini, a kako je usvojenim Planom preventivnih mjera rečeno, dostavila EK Program nadzora afričke kuge svinja za 2020. godinu, u iznosu od 335.000 €. Program je odobren od strane EK, i biće refundiran od strane EK za sprovedene mjere, na kraju godine.

Program nadzora za bolest kvrgave kože 2020. godine je dostavljen EK 31. januara 2020. godine, a nakon odobravanja će biti refundiran od strane EK.

Sredstva utrošena za mjere za bolesti afričke kuge svinja i kvrgave kože u 2020. godini, biće refundirana na kraju godine, uplatom na posebni devizni račun koji je već otvoren za potrebe refundacije sredstvava od strane EK za bolest kvrgave kože. Ista sredstva, kao i prethodnih godina, mogu biti iskorišćena za sprovođenje mjera obavezne zdravstvene zaštite u narednoj godini ili za druge namjene.

Nakon pripreme Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja koji se finansira iz Agrobudžeta, postoji potreba za obezbjeđivanjem dodatnih finansijskih sredstava za bolesti: kvrgava koža goveda i afrička kuga svinja. *U skladu sa Planom preventivnih mjera sredstva opredjeljena za sprovođenje naročito opasnih zaraznih bolesti: klasične kuge svinja, plavog jezika, avijarne influence, dio mjera za bolest afričke kuge svinja i kvrgave kože, obezbjeđena su kroz Program mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja u Agrobudžetu. Dio sredstava koji nedostaje treba biti obezbjeđen za sprovođenje mjera za bolesti kvrgave kože i afričke kuge svinja i biće refundiran od strane EK na kraju 2020. godine.*

Potrebna finansijska sredstva za kontrolu bolesti kvrgave kože goveda

Mjere koje su sprovedene prethodne 4 godine, dovele su do toga da je bolest kvrgave kože potpuno stavljena pod kontrolu. U finansijskom iskazu, ukupno za prethodne tri godine, ove mjere su koštale ukupno 429.220,28 € uz podršku EK u novcu i u vakcinama. Kroz donaciju Crna Gora je dobila od EK 235.000 doza vakina, što u finansijskom iskazu iznosi oko 470.000,00 € i 200.500 € u novcu. Jasno je da su mjere prevencije finansirane iz budžeta države koštale manje od vrijednosti podrške EK, a mnogostruko manje od troškova budžeta 2016. godine kada je bolest suzbijana.

Na poslednjem sastanku Stalne ekspertske grupe za bolest kvrgave kože goveda u jugoistočnoj Evropi, pod okriljem GF-TADs, u oktobru 2019. godine razmatrala se politika izlazne strategije, odnosno prestanka vakcinacije u zemljama u kojima u poslednje dvije godine nije bilo ni jednog slučaja bolesti, a primjenjena je vakcinacija sa visokim procentom pokrivenosti populacije goveda. I Crna Gora je prepoznata kao zemlja koja, nakon 4 uzastopnih godina, može prestati sa vakcinacijom u 2020. godini. Takođe, zaključak je da je od najveće važnosti da prekid vakcinacije mora da prati sprovođenje aktivnog i pasivnog nadzora u periodu od najmanje 2 godine, kako bi se dokazalo odsustvo virusa bolesti kvrgave kože goveda i obezbijedilo rano otkrivanje bolesti u slučaju ponovnog izbijanja ili unosa iz područja u kojima je bolest prisutna (npr. iz Albanije). Takođe, neophodno je raspolagati dovoljnim finansijskim sredstvima za hitnu nabavku vakcina, u slučaju pojave bolesti.

Na ovom sastanku je naglašeno da podrška Evropske komisije neće izostati ni u 2020. godini, za sprovođenje programa nadzora. Uprava je već pripremila Predlog programa nadzora bolesti kvrgave kože goveda u 2020. godini, u skladu sa preporukama GF-TADs. Isti je dostavljen GF-TADs-u i EK, 31. januara 2020. godine..

Ciljevi Programa su:

- dokazivanje odsutva virusa BKK sa područja zemlje i potvrđivanje statusa zemlje slobodne od BKK;
- rano otkrivanje moguće cirkulacije virusa.

Program se sastoji od pasivnog i aktivnog nadzora goveda na području Crne Gore. Pasivni nadzor – isključivanje i prijava sumnje na BKK obavezno je na čitavom području Crne Gore. Aktivni nadzor BKK sprovodi se uzorkovanjem i kliničkim pregledima goveda u područjima Crne Gore koja se smatraju ugroženim i manje ugroženim za pojavu BKK u cilju ranog otkrivanja virusa BKK.

U skladu sa svim rečenim pripremljen je program nadzora bolesti kvrgave kože, a pregledna tabela mjera (Tabela 1) data je u nastavku:

Tabela 1.

Bolest kvrgave kože					
Opis mjere	količina	jed.cij.	ukupno	PDV	sa PDV
Aktivni nadzor					
Nabavka vacuum epruveta	1.470,00	0,24	352,80	0,21	426,89
Nabavka EDTA vacuum epruveta	1.470,00	0,24	352,80	0,21	426,89
Uzorkovanje krvi goveda i dostavljanje laboratoriji*	1.470,00	5,00	7.350,00	0,21	8.893,50
Klinički pregled goveda na gazdinstvu	1.470,00	15,00	22.050,00	0,21	26.680,50
Laboratorijsko ispitivanje prisustva antitijela na virus BKK - ELISA	1.470,00	10,00	14.700,00	0,21	17.787,00
Laboratorijsko ispitivanje prisustva genoma virusa - PCR	1.470,00	35,00	51.450,00	0,21	62.254,50
Pasivni nadzor					
Uzorkovanje materijala u slučaju sumnje na BKK i dostavljanje	15,00	15,00	225,00	0,21	272,25
Laboratorijsko ispitivanje prisustva genoma virusa	20,00	35,00	700,00	0,21	847,00
Troškovi preduzimanja mjera na gazdinstvu za potvrđene slučajeve	5,00	75,00	375,00	0,21	453,75
Naknada štete	7,00	1.500,00	10.500,00		10.500,00
UKUPNO			108.055,60		128.542,28

Ukupno procijenjena potrebna sredstva neophodnih za sprovođenje mjera po Programu nadzora bolesti kvrgave kože u 2020. godini iznose: **128.542,28 €** sa PDV-om.

Naglašavamo još jednom, u skladu sa zaključcima GF-TADs, podrška EK će biti obezbijeđena za sprovedene ovog programa. Napominjemo da će sredstva biti refundirana na kraju 2020. godine, po odobrenom programu, na osnovu dostavljane dokumentacije po sprovedenim mjerama, što je uobičajeni način finansiranja i za zemlje EU.

Takođe, Planom preventivnih mjera je predviđeno da je neophodno planirati obezbijeđenje sredstva za najmanje 20.000 do 22.000 doza vakcine, za sprovođenje hitne vakcinacije, u slučaju pojave bolesti kao i za sprovođenje vakcinacije - procjenjeni iznos je 54.518,62€ (24.200,00€ za nabavku vakcine + 30.318,62 € za sprovođenje vakcinacije). Obzirom da na lageru postoji dovoljna količina vakcina od prethodne godine, nije neophodno obezbjeđivanje sredstava za ove namjene u ovom trenutku, jer se ne očekuje izbijanje bolesti.

Potrebna finansijska sredstva za kontrolu afričke kuge svinja

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fiotsanitarne poslove je u prethodnom periodu, a naročito nakon pojave ove bolesti u Republici Srbiji, informisala Vladu o povećanom riziku od pojave afričke kuge svinja kao i o podršci mjera za nadzor i kontrolu ove bolesti od strane EK.

Uprava je već pripremila i dostavila EK Predlog programa nadzora afričke kuge svinja u 2020. godini, zajedno sa dostavljenim obrascima sa definisanim mjerama za najavljenju podršku.

Ciljevi Programa su:

- rano otkrivanje pojave virusa AKS u svrhu pravovremenog sprovođenja mjera radi sprječavanja daljeg širenja,
- održavanje statusa zemlje slobodne od AKS.

Program obuhvata aktivni i pasivni nadzor divljih svinja i pasivni nadzor domaćih svinja i kampanju podizanja svijesti.

Naglašavamo još jednom, od strane EK će biti obezbijeđena podrška za sprovedene ovog programa, i to za: pasivni nadzor domaćih i divljih svinja i za kampanju podizanja svijesti, odnosno refundiranje troškova za sprovedene mjere. Kao i u slučaju mjera za bolest kvrgave kože, nakon sprovedenih mjera i dostavljanja dokumentacije EK utrošena sredstva će se refundirati na kraju 2020. godine.

U Tabeli 2 dat je pregled mjera koje će se sprovoditi u Crnoj Gori uz podršku EK, a u Tabeli 3 mjere koje će se finansirati iz Agrobudžeta, kroz Program mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja.

Tabela 2: Afrička kuga svinja – Mjere 2020, kofinansiranje Evropske komisije

13. Afrička kuga svinja					
opis mjere	količina	jed. cijena bez PDV-a	ukupno bez PDV-a	PDV	ukupno sa PDV
Pasivni nadzor domaćih svinja*					
Uzorkovanje (u slučaju sumnje, uginulih svinja, na liniji klanja sa simptomima AKS)*	1250	15,00	18.750,00	21%	22.687,50
Laboratorisko ispitivanje prisustva genoma virusa*	1250	50,00	62.500,00	21%	75.625,00
Pasivni nadzor divljih svinja*					
Informacije o uginuloj/usmrćenoj divljoj svinji sa simptomima AKS*	50	40,00	2.000,00		2.000,00
Uzorkovanje i dostavljanje uzoraka u SVL uginulih/usmrćenih divlje	50	150,00	7.500,00	21%	9.075,00
Laboratorisko ispitivanje prisustva genoma virusa*	50	50,00	2.500,00	21%	3.025,00
Neškodljivo uklanjanje uginulih/usmrćenih divljih svinja sa simptomima AKS*	50	200,00	10.000,00	21%	12.100,00
Kampanja podizanja svijesti*					
Štampanje flajera i postera*		10.000,00	10.000,00	21%	12.100,00
Iznajmljivanje bilborda*		72.000,00	72.000,00	21%	87.120,00
Produkcija i emitovanje radio, tv i internet spotova*		100.000,00	100.000,00	21%	121.000,00
Radionice, sastanci (veterinarsko osoblje, držaoci svinja, lovci, šumari, rendžeri u nacionalnim parkovima, prevoznici, carina,...)*		50.000,00	50.000,00		50.000,00
UKUPNO PASIVNI NADZOR DOMAĆIH I DIVLJIH SVINJA I KAMPANJA PODIZANJA SVIJESTI*			335.250,00		394.732,50

Tabela 3: Afrička kuga svinja – Mjere 2020, finansiranje iz Agrobudžeta

13. Afrička kuga svinja					
Opis mjere	količina	Jed. cijena bez PDV-a	ukupno bez PDV-a	PDV	sa PDV
Aktivni nadzor divljih svinja					
Laboratorijsko ispitivanje ELISA test	300	5,00	1.500,00	21%	1.815,00
Laboratorisko ispitivanje prisustva genoma virusa	300	42,50	12.750,00	21%	15.427,50
UKUPNO AKTIVNI NADZOR DIVLJIH SVINJA			14.250,00		17.242,50

Aktivni nadzor divljih svinja (Tabela 3) biće finansiran kroz Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2020, kao i prethodnih godina.

Dodatno, zbog prerstanka vakcinacije domaćih svinja protiv klasične kuge svinja i rizika od pojave bolesti afrička kuga svinja, Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2020. godini planirana su sredstva za godišnji pregled gazdinstava sa svinjama u iznosu od

121.000,00 €. Ovaj pregled vršiće veterinarske ambulante, na svim gazdinstvima na kojima se drže svinje, a koja moraju biti upisana u Centralni registar gazdinstava i životinja koji vodi Uprava. Pregled će obuhvatiti provjeru identifikacije i registracije svinja, utvrđivanje zdravstvenog statusa svinja, edukaciju držaoca o prevenciji klasične i afričke kuge svinja i provjeru biosigurnosnih mjera na gazdinstvima, kao jedan od preduslova za smanjenje rizika od pojave ove dvije naročito opasne zarazne bolesti.

Procjenjena potrebna sredstva po osnovu nabavke zaštitne odjeće, opreme i dezinficijensa, opreme i sredstava za eutanaziju svinja iznose **≈60.000€** i ova sredstva u skladu sa prethodnom Informacijom od opasnosti od pojave bolesti afričke kuge svinja (bi bila uglavnom upotrebljena samo u slučaju pojave bolesti).

Ukupno potrebna sredstva za prevenciju bolesti afričke kuge svinja, koja treba dodatno obezbijediti iznose **454.732,50 €** (sa PDV-om) uz očekivanu refundaciju od strane EK sredstava za sprovođenje pasivnog nadzora domaćih i divljih svinja i kampanju podizanja svijesti.

Zaključak

Imajući u vidu sve složeniju epizootiološku situaciju u svijetu i regionu, Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, finansiran iz Agrobudžeta, je pripremljen sa posebnom pažnjom, vodeći računa o najvažnijem aspektu zaštite javnog zdravlja kroz mjere nadzora bolesti koje se prenose na ljude (zoonoza), ali i vodeći računa o zdravlju životinja na osnovu procjene rizika od pojave pojedinih bolesti. Kroz Plan preventivnih mjera koji je Vlada usvojila krajem 2019. godine, definisane su naročito opasne zarazne bolesti za koje postoji opasnost od pojave u Crnoj Gori na bazi trenutne epizootiološke situacije, kao i mjere koje je neophodno sprovesti u cilju prevencije od pojave ovih bolesti i ukazano je na vjerovatnu potrebu za dodatnim finansijskim sredstvima, obzirom da je Evropska komisija u decembru ponudila Crnoj Gori finansiranje mjera za bolesti afričke kuge svinja i bolest kvrgave kože, po principu zajedničkog pristupa kao i zemljama članicama EU.

Na bazi pojedinačnih programa za sve mjere koje su planirane u Programu obaveznih mjera, uključujući i program nadzora bolesti plavog jezika (koju je neophodno sprovoditi kako bi se dokazalo odsustvo ovog virusa) i bolesti avijarne influence (koja se trenutno ubrzano širi na tlu Evrope), bolesti klasične kuge svinja (za koju u skladu sa Strategijom za Pregovaračko poglavlje 12 prekinuta vakcinacija od 2020. godine, kako je to objašnjeno u Planu preventivnih mjera), dijela mjera za bolest afričke kuge svinja i kvrgave kože, utvrđeno je da nedostaje dio sredstava u ukupnom iznosu **583.274,78€** (Tabela 4). Dio ovih sredstava, a kako je ranije pojašnjeno biće refundirano od strane EK nakon što se mjere sprovedu, za bolest kvrgave kože i bolest afričke kuge svinja, krajem 2020. godine, a na bazi programa koji su dostavljeni i odobreni od strane Evropske komisije.

Tabela 4: Nedostajuća finansijska sredstva za sprovođenje mjera po Programu mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja i Planu preventivnih mjera za 2020. godinu:

Nedostajuća finansijska sredstva	€ sa PDV-om
Bolest kvrgave kože goveda	128.542,28
Afrička kuga svinja	454.732,50
UKUPNO	583.274,78

Troškovi prevencije su iz godine u godinu manji, što dokazuje efikasnost preventivnih mjera na kontroli bolesti, kao najpouzdaniji i najsigurniji mehanizam kontrole bolesti životinja, ali i finansijske implikacije, da su preventivne mjere mnogo jeftinije od cijene koštanja pojave

naročito opasne zarazne bolesti (2016. godine). Finansijska sredstva obezbjeđena iz budžetske rezerve za prevenciju naročito opasnih zaraznih bolesti 2017-2019. godine, kao i plan za 2020. godinu dat je u narednoj tabeli (Tabela 5)

Tabela 5: Pregled planova preventivnih mjera 2017-2020. godine

Plan preventivnih mjera	izvor finansiranja				
	budžetska rezerva	Evropska komisija		ukupno plan	ukupno budžet
		vakcine	novac		
Plan preventivnih mjera 2017	844.155,00	80.325,00	140.000,00	924.480,00	704.155,00
Plan preventivnih mjera 2018	817.843,44	142.500,00	60.500,00	960.343,44	757.343,44
Plan preventivnih mjera 2019	726.788,45	120.000,00	0,00	846.788,45	726.788,45
Plan preventivnih mjera 2020	583.274,78				

Neophodna dodatna finansijska sredstva, koja je potrebno obezbjeđiti iz budžetske rezerve u skladu sa trenutnom epizootiološkom situacijom, na bazi definisanih mjera iznose ukupno 250.000 €.

Naime, mada je odobreni Program za mjere koje se sprovode za bolest kvrgave kože 128.542,28 € (sa PDV-om), na bazi činjenice da se ne očekuje pojava bolesti kvrgave kože (kao ni potreba za sredstvima za sprovođenje mjera suzbijanja bolesti i naknade štete), a u cilju racionalizacije opterećenja budžetskih sredstva, dovoljno je za sada obezbjeđiti 100.000 € za mjere nadzora.

Slično, za mjere planirane za prevenciju bolesti afričke kuge svinja, mada je program usvojen na iznos od 454.732,50 €, a u istom cilju, dovoljno je za sada obezbjeđiti 150.000 €. Naime, neophodno je obezbjeđiti sredstva za pasivni nadzor i jedan dio sredstava za kampanju podizanja svijesti (obzirom da kampanja podizanja svijesti u odobrenom programu od strane EK nosi najveći dio sredstava: 270.000 €). Sredstva u iznosu od 60.000 € koja se odnose na hitne mjere: nabavku zaštitene opreme, dezinfekcija i sl, a koja su ušla u iznos od 454.732,50 € potrebnih sredstava za prevenciju bolesti afričke kuge, u cilju racionalizacije dodatnih budžetskih sredstava, u slučaju potrebe, obezbjeđiće se iz Agrobudžeta, odnosno Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja.

Ipak, neophodno je napomenuti činjenicu da u slučaju promjenjene epizootiološke situacije, odnosno povećanog rizika pojave bolesti, trenutno tražena sredstva u iznosu od 250.000 € neće biti dovoljna, te će to zahtijevati naknadno preispitivanje ove Informacije u dijelu potrebnih dodatnih finansijskih sredstava. Takođe, naglašavamo da će Evropska komisija refundirati samo one mjere koje se i sprovedu u Crnoj Gori, u skladu sa odobrenim programima.

Predlog zaključaka:

4. Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2020. godine, usvojila Informaciju o potrebnim dodatnim finansijskim sredstvima za sprovođenje plana preventivnih mjera za nadzor i kontrolu bolesti kvrgave kože goveda i afričke kuge svinja i drugih potencijalno opasnih zaraznih bolesti u 2020. godini.
5. Zadužuje se Ministarstvo finansija da iz sredstava budžetske rezerve obezbjeđi sredstva u iznosu od **250.000,00 €**, za sprovođenje Plana preventivnih mjera za nadzor i kontrolu bolesti kvrgave kože goveda, afričke kuge svinja, bolesti plavog jezika i drugih potencijalno opasnih zaraznih bolesti u 2020. godini;
6. Zadužuje se Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove da u slučaju promjene epizootiološke situacije i povećanog rizika od pojave bolesti izvrši dodatnu

procjenu i da u saradnji sa Ministarstvom finansija obezbijedi nedostajuća finansijska sredstava za sprovođenje Plana preventivnih mjera za nadzor i kontrolu bolesti kvrgave kože goveda, bolesti plavog jezika, afričke kuge svinja i drugih potencijalno opasnih zaraznih bolesti u 2020. godini, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici od 26. decembra 2019. godine.